

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Miserere mei, & exaudi orationem meam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

In tribulatione dilatasti mihi.

Tautologia est, nam idem est exaudiri & dilatari in tribulatione, sicut psal. cxvii. De tribulatione inuocauit dñm, & exaudivit me in latitudine dñs. Est autem dilatasti mihi, seu latitudo ista, hebraismus, & metaphora uel metonymia propria scripturæ, quam nos sine figura, cōsolationem dicimus, sicut contra angustiam, tristitiam, & afflictionē dicimus. Sicut enim cor & omnes sensus contrahuntur, dum fugiant & horrent tristitia, q̄ si ex omni parte urgeat malum, iam fere sit angustia & undiq; in arctum cōtractio: Ita dilatantur & distenduntur, dum ab lato malo rursus bona & iucunda conferuntur. Et sane q̄ proprie eo uerbo exprimitur natura tristitiæ & lætitiæ. Nam & in fronte & uultu toto uidemus, q̄ contrahantur tristibus, & dilatentur iucundis rebus. Ideo de impijs psal. xvij. dicitur: Et contrahentur in angustijs suis: Vnde & Apostolus Ro. ij. duo illa componit: Tribulationem, & angustiam, malum, scilicet, & fugam mali, sic tamen ut fugi non possit.

Natura lætitiæ & tristitiæ

Grammatica in sacris literis,

Dilatasti me potius: q̄ dilatasti mihi dicēdum fuisse uidetur: Sed Idiotismus hebraicorum uerborum est, quod sæpius absolute ponuntur, & sui nominis accusatiuum abstractum includunt, uel in nomen suum uerbale resoluuntur: ut dilatasti mihi, id est, latitudinē fecisti mihi, fuisti dilatator meus, hoc est, cōsolationē mihi fecisti quoties inuocauit in tribulationibus meis. Et sic captata est beneuolētia, simul & eruditi infirmiores, immo, si uoles, hunc uersum, uelur argumentum huius totius psalmi habere poteris, proponit enim erudire infirmos, ut inuocent deum & causam suam deo commendant, dei iusticiam laudent, cōsolationem a libi non quærant, sed certissimam & magno fructu a deo expectent, atq; id efficacissime suo proprio exemplo, se uelut iocium eis iungens, & eorum casus sibi communes faciens.

Miserere mei, & exaudi orationem meam.

Confiteor, inquit, q̄ me exaudisti, quoties inuocauit, de quo non modo gratias ago, sed & securus sum, q̄ sicut deinceps & semper abundabunt passiones in nobis, ita semper sis nos exauditurus clamantes ad te. Qua fiducia etiā nunc tribulatus, iterum inuoco, ut iterum exaudias. Quando autem in hebræo hic uersus posterior pars est primi uersus, uoluit mea cogitatio totum hūc uersum intelligi, tanq̄ formam præscriptam infirmioribus, qua se gerent inique tribulati, & hanc particulam esse uelut præmāsum cibum, quo Propheta eos, uelut pueros, doceret, quibus uerbis uti debeant inuocaturi deum, nempe istis: Miserere mei, & exaudi orationē meam. Ut primo misericordiam dei super se & pro peccatis suis implorēt, quibus forte longe peiora meruissent, ac sic interim uindictæ oblitū, causam deo committerēt, tum exaudiri peterent. Nam iustus in principio accusator est sui: Prouer. xvij. Et placēs deo miserē primū animæ suæ: Eccles. xxx. ideo primū pro se gratiam implorat, tum demum a pœna liberari petit. Verum hæc non ausim asserere.

Modus oradi.

Proinde esto, q̄ sit in noua tribulatione, noua inuocatio, in qua nihilominus id quod dixi obseruandum est, ut non tam pro pœna q̄ peccato solliciti simus. Primum, misericordiam dei impetrātes, ne forte more stultorum peruerissimo, nostram culpam quæ pœnam meruit oblitū, alienam culpam, quæ nostram pœnam operatur, solā uideamus, trabem in oculo nostro relinquētes, & festucam

Tribulationis cā deprecāda est primo, nō tribulatio.

stucam e fraterno oculo eijcere conantes. Nam primum deprecanda est tribulationis (quæ peccatum est) non tribulatio, ideo primum deus miserum nostri oportet, tum quorum misertus fuerit, exaudiat.

*psalmi tribulato-
rum solatia
u.*

Vides ergo psalmos in hoc esse per spiritum sanctum æditos, ut sint tribulato-
rum solatia, ideoq; qui tribulari nolunt, quid eis cum psalmis? At qui die minus tribulari uolunt, q; ij qui psalmos die ac nocte uersant, aut uere debent? Nonne illud Amos. vj. eis conuenit, sicut Dauid putabant se habere uersa Cantici? Quomodo psallent qui pro diuitijs, priuilegijs, turribus, castris cadibus inuoluunt, non contenti fulminibus suis proprijs? Ideo Psal-
mij hodie nullus usus, nisi quem patitur a uocibus & murmurationibus, sed indignum, & tamen assiduam.

Filij hominum usquequo graui corde, ut quid diligitis uanitates & queritis mendacium. Sela.

Sanctus Hierony. sic transfert: Filij uiri, usquequo inclyti mei, ignominiosè diligitis uanitatem, & queritis mendacium. Certe uim hebraicorum, recte trans-
git hic sanctus uir, nihil eni de corde habet hic uersus, p inde perspicuum est interpretem nostrum, quisquis fuerit, errasse, & beth pro caph legisse, & quod amplius est, dictionem unam in duas diuisisse, pro בללמה lichlimma (quod ad ignominia sonat) legisse לב למה leb lamma (quod cor, ut quid, significat) ideo ubi Hiero. ignominiose una dictione, ibi, corde, ut qd, ille diuinus trāsiliit. Et qd heb. בבורי chebodi, noster, graues, Hiero. gloriosi mei, seu inclyti mei reddidit, nã gloria hebræis, eodem pene uerbo significat, quo graues.

Nec filij hominum hebræus habet, sed filij ישראל israhel, hoc est, filij herois, & qualis psal. j. dicitur: Beatus uir, non enim hic filij Adam habetur, quo significatur carnis generatio. Quare nõ filios carnis uidetur indicare, aut non ut carnis filios eos alloqui, sed quomodo magister, præceptor, aut quocunq; nomine maior, filios uocat suos minores.

Primum, ego spiritum meum effundam, deinde alia uidebimus, uersum ego sic transfero: Filij uiri, usquequo gloria mea ad ignominiam, diligitis uanitatem, & queritis mendacium: Sela. Ita mihi uerba Prophetæ in persona dei seu Christi esse uidentur: Primum, Iudæos appellantis, deinde & Genes, ut Apo-
stolus solet loqui, ut sit sensus: O filij Israel, quousq; nomen meum apud uos polluitur? quamdiu mea gloria per uos ignominia patet? dum me desero, qui sum ueritas & uita, diligitis uanitatem, & queritis mendacium? Quæ quo modo fiant, nunc uideamus.

Dixi, psalmum esse exhortatorium ad eos, qui fidei defectu in cruce & inu-
rijs scandalisuntur, & animo desiciuntur, quod uicium insidelitatis est, & cri-
mem spiritualis idolatriæ, quales accusantur filij Israel in deserto fuisse, psal. lxxvij. Generatio praua & exasperans, generatio quæ non direxit cor suum, nec est creditus cum deo spiritus eius. Hic manifeste arguitur uicium cordis, quod erat diffidentia, ignorantia crucis, & insipientia in uia dei, quæ ibidem dicit: Non sustinuerunt consilium dei, quo uicio per totum uetus arguuntur testamentum. Ab hoc crimine mox uenit, exterior illa & uaria idolatriæ pro-
dineritate infinitorum affectuum, ut alius illum, alius istum deum quereret, & unusquisq; gloriam deo debitam, increaturam ex qua uel esset collectus, uel speraret solatium, transferret.

Quando